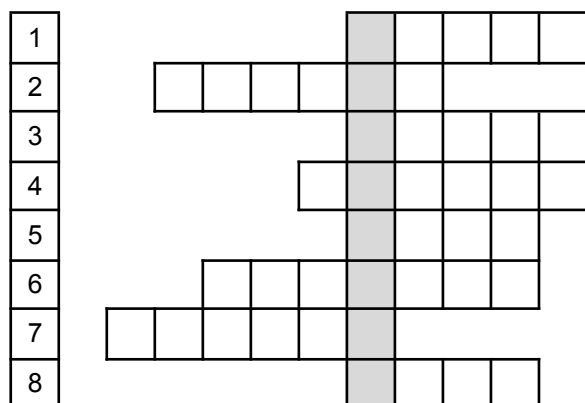

Včelísek 12/2023

Rok se s rokem sešel a máme tu poslední číslo letošního ročníku našeho časopisu. Doufáme, že se Vám časopis líbí a uděláme vše pro to, aby jsme se mohli na stránkách Včelíška setkávat i v příštím roce. Přejeme vám příjemné luštění našich úkolů i krásné Vánoce a hodně zdraví do dalších let.

Doplňovačka

Zkuste přijít na co nejvíce fyzikálních a chemických dějů, které se dějí při přípravě “pokrmu”, který vám vyjde v tajence.

1. Jediná včela v úle, která je schopna snášet oplozená vajíčka.
2. Jedinec kasty včel, který nemá žihadlo.
3. Podobně jako strakapoud může být tento pták v zimě nebezpečný pro včely. Má velmi ostrý zobák a může jím poškodit úl.
4. Spodní část nástavkového úlu.
5. Produkt včel, který včely využívají na stavbu svých plástů.
6. Český ekvivalent slovenského “robotníčka”.
7. Přirozené množení včelstev.
8. Úl vyrobený například z padlého kmene stromu.

Včelařská videa

Spolek Včelí stráž pod vedením Jiřího Cafourka vytváří nejen pro členy včelařských kroužků krásná videa. Nalézt je můžete například na adrese:

<https://www.vcelarici.cz/krouzky-mladych-vcelaru/metodicke-listy-a-materialy/>

Vřele doporučuji ve volných chvílích se na tyto videa podívat. Jsou opravdu zajímavá.

Pohled na včely a včelaření

Když jsem v roce 2004 začal včelařit, netušil jsem, co úžasného od této doby zažiji. Rád bych se nyní s vámi o několik svých postřehů podělil.

- Téměř nikdo mi nevěřil, že u včel zůstanu tak dlouho. Tajuplný svět včel mě však opravdu zcela pohltit. Každý rok je pro mě jiný, každý rok se učím spoustu nových věcí. Včelaření je krásný koníček, který mohu vřele doporučit každému milovníkovi přírody.
- Ke konci roku 2009 jsem se uvolil stát se vedoucím včelařského kroužku ve Mšeně u Mělníka. Vedení kroužku se stalo další mou zálibou. Poměrně hodně mých bývalých i současných členů využívá své nabyté znalosti a dovednosti v kroužku ve své praxi.
- Další záliba spojená se včelařením a přírodou obecně na sebe nenechala dlouho čekat. Stal jsem se pravidelným autorem různých kvízů v časopise Včelařství a poté i v našem Včelísku.
- Díky svým včelařským zálibám jsem poznal mnoho úžasných lidí, za což jsem asi vděčný nejvíce.

Samozřejmě, že jsem při včelaření také zažil mnoho zajímavých příhod. Jednou z nich bylo odchyťování již "ubytovaného" roje na stromě. Na tom by ani tak nebylo nic zvláštního, kdyby ten roj nebyl na hřbitově. Se svým příbuzným jsme ve včelařských oblecích prohledávali okolí hrobu, kde měl roj být. Kromě nás přišla na hřbitov jedna paní, ta se nás docela polekala. Naštěstí své leknutí přečkala bez následků. Nad hrobem ale žádný strom s rojem nebyl, avšak nade mnou byla větev a roj byl přímo tam. Roj se nám podařilo odchytit vyřezáním plástů. Byl podzim, včely v plástech neměly zásoby. Přes zimu by roj nepřežil. Roj se nám podařilo usadit do úlu pomocí rámečků se soušemi. Včely jsme zakrmili a roj úspěšně přečkal zimu. Na jaře se mu však stalo osudným setkání s myší, která včelstvo dokázala během chladných jarních dní zlikvidovat. Budeme rádi, pokud se s námi podělíte s vašimi zážitky se včelami.

Vánoční přesmyčky

Pokuste se vyluštit slova, která se týkají včel a trochu i Vánoc.

1. KASČVÍ Z NEMĚTYZIS
 2. DOVÝME RKNÍPE
 3. NÍKEDOMV
 4. KŘÍŽYAL
 5. EVINADOM
-

Námět na hru - “Včelařský obchod”

Představte si, že jako začátečníci přijdete do včelařského obchodu. V hlavě víte, co potřebujete, ale neznáte názvy požadovaných zařízení. Musíte tedy improvizovat. Například budete danou věc popisovat slovy, nebo můžete kreslit.

Rozdělte se do skupinek minimálně o dvou soutěžících. Začíná skupina například s nejmladším členem. Zvolíte si zákazníka a ostatní budou prodavači. Ti musí uhodnout, co zákazník chce. Pokud uhodnou, skupina získává dva body v případě popisu, nebo jeden bod v případě kreslení. Poté hraje další skupina. Vyhrává skupina s největším počtem bodů.

Požadované věci si zapisujete, protože v dalších kolech se již jednou vysvětlené pojmy nemohou opakovat.

Hra končí ve chvíli, kdy se nebudete moci vzpomenout na žádný další včelařský nástroj.

Příklady:

- Potřebuji nástroj, pomocí kterého bych odlepoval nástavky od sebe. Také bych měl s využitím tohoto nástroje odlepovat přilepené rámky. (rozpěrák)
- Potřebuji přístroj, kterým zjistím obsah vody v medu. Tento přístroj musí využívat odraz a lom světla. (refraktometr)
- Chtěl bych nástroj, s nímž bych mohl přenášet mladé larvičky do umělých mateřích misek. (přelarvovací lžička)
- Přál bych si vyzkoušet včelařit v úle, který nemá nástavky, ale používá rámky. (ležan)

Popis včely

Ukazujte například následující:

křídla, nohy, hlavu, hrud', zadeček, tykadlo, oči, části zadečku, kutikula, zvláštní “nástroje” na nohách a podobně.

Zkuste popsat vše, co na včele vidíte.

Kvízové otázky

1. Co vynalezl Petr Prokopovič?
 - a. medomet
 - b. pylochyt
 - c. mateří mřížku
 - d. výkluz
2. Kdy začíná včelařský rok?
 - a. v podletí
 - b. v zimě
 - c. v předjaří
 - d. na jaře
3. Jak se včela čistí tykadla?
 - a. Olizuje je jazyčkem na sosáku.
 - b. Pomocí otvoru na předních nohou mezi holení a patou.
 - c. Pomocí žlábků na prostředních nohou.
4. Kolik vajíček může za den naklást včelí matka?
 - a. až 500
 - b. až 1000
 - c. až 2000
 - d. až 5000
5. Včela má tři jednoduchá očka. K čemu slouží?
 - a. K měření rychlosti za letu.
 - b. Ke vnímání intenzity světla.
 - c. K posouzení vydatnosti zdroje nektaru.
6. Hltanová žláza produkuje mimo jiné enzym, který se jmenuje invertáza. Jaký má účel?
 - a. Invertáza mění fruktózu na glukózu.
 - b. Invertáza štěpí glukózu na fruktózu.
 - c. Invertáza sacharózu na fruktózu a glukózu.
7. Když včela navštíví květ, označí ho feromonem z Nasonovy žlázy. Proč?
 - a. Je to informace pro ostatní včely, že květ již byl navštíven.
 - b. Je to informace pro ostatní včely, aby květ navštívily znovu pro vydatné množství nektaru v květu.
 - c. Včely vypouští feromon z Nasonovy žlázy průběžně. Nemá to žádný účel.
8. Ze které žlázy neobsahuje sekret krmná kašička pro larvy?
 - a. z Nasonovy
 - b. z kusadlové
 - c. z hltanové

Vybraná řešení

Doplňovačka

1						M	A	T	K	A
2		T	R	U	B	E	C			
3						D	A	T	E	L
4				P	O	D	M	E	T	
5						V	O	S	K	
6			D	Ě	L	N	I	C	E	
7	R	O	J	E	N	Í				
8						K	L	Á	T	

1. Jediná včela v úle, která je schopna snášet oplozená vajíčka.
2. Jedinec kasty včel, který nemá žihadlo.
3. Podobně jako strakapoud může být tento pták v zimě nebezpečný pro včely. Má velmi ostrý zobák a může jím poškodit úl.
4. Spodní část nástavkového úlu.
5. Produkt včel, který včely využívají na stavbu svých plástů.
6. Slovensky "robotnička".
7. Přirozené množení včelstev.
8. Úl vyrobený například z padlého kmene stromu.

Kvízové otázky

1. Co vynalezl Petr Prokopovič?
 - a. medomet
 - b. pylochyt
 - c. mateří mřížku**
 - d. výkluz
2. Kdy začíná včelařský rok?
 - a. v podletí**
 - b. v zimě
 - c. v předjaří
 - d. na jaře
3. Jak se včela čistí tykadla?
 - a. Olizuje je jazýčkem na sosáku.
 - b. Pomocí otvoru na předních nohou mezi holení a patou.**
 - c. Pomocí žlábků na prostředních nohou.

4. Kolik vajíček může za den naklást včelí matka?
- a. až 500
 - b. až 1000
 - c. až 2000**
 - d. až 5000
5. Včela má tři jednoduchá očka. K čemu slouží?
- a. K měření rychlosti za letu.
 - b. Ke vnímání intenzity světla.**
 - c. K posouzení vydatnosti zdroje nektaru.
6. Hltanová žláza produkuje mimo jiné enzym, který se jmenuje invertáza. Jaký má účel?
- a. Invertáza mění fruktózu na glukózu.
 - b. Invertáza štěpí glukózu na fruktózu.
 - c. Invertáza sacharózu na fruktózu a glukózu.**
7. Když včela navštíví květ, označí ho feromonem z Nasonovy žlázy. Proč?
- a. Je to informace pro ostatní včely, že květ již byl navštíven.**
 - b. Je to informace pro ostatní včely, aby květ navštívily znovu pro vydatné množství nektaru v květu.
 - c. Včely vypouští feromon z Nasonovy žlázy průběžně. Nemá to žádný účel.
8. Ze které žlázy neobsahuje sekret krmná kašička pro larvy?
- a. z Nasonovy**
 - b. z kusadlové
 - c. z hltanové